

## **RAPORT Z WIZYTACJI**

**(ocena programowa)**

**dokonanej w dniach 2.12.- 3.12.2012 roku na kierunku *ekonomia*  
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego  
stopnia o profilu praktycznym realizowanych w formie studiów niestacjonarnych  
na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu  
Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie**

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:**

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. Magdalena Osińska – ekspert PKA

dr hab. Barbara Pogonowska – ekspert PKA

Artur Gawryszewski – ekspert PKA

Michał Hojarski – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

### **Krótką informacja o wizytacji**

Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie. Szczegółowe informacje dotyczące poprzednich ocen zawiera załącznik nr 3.

Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, przeglądu losowo wybranych prac dyplomowych, wizytacji zajęć, oglądu infrastruktury dydaktycznej.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

### **Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji**

Ekspert formalno-prawny

### **Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji**

#### **1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę**

Na mocy decyzji nr DSW-3-4120/14/Rej/IW.15/04 Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 14 stycznia 2004 r. Zachodniopomorska Szkoła Biznesu w Szczecinie uzyskała zgodę na utworzenie Wydziału Zamiejscowego w Świnoujściu i uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunku „ekonomia” na poziomie studiów pierwszego stopnia. Zarządzeniem nr 2/2004 Rektora ZPSB w Szczecinie z dnia 15 kwietnia 2004 r. powołano wyżej wymieniony wydział i nadano mu nazwę Wydziału Przedsiębiorczości.

1).

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów wynika bezpośrednio z założeń strategicznych rozwoju Uczelni i definicji jej roli i pozycji w regionalnym rynku szkolnictwa wyższego. W ramach nowej strategii rozwoju, która zatwierdzona została Uchwałą Nr 2/2012 Senatu z dnia 30 marca 2012 r., Uczelnia poddała nowelizacji brzmienie misji i wizji rozwoju. Główne hasło misyjne to: „Zawsze profesjonalnie służymy biznesowi”. Hasło to jest rozwinięciem akronimu nazwy Uczelni.

Strategia Uczelni wyznacza cele strategiczne, które realizowane są również przez wydziały zamiejscowe, w tym Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu. Uczelnia wyraźnie zaakcentowała swoją misję wykorzystując nowe możliwości określone przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i deklarując kształcenie na kierunku ekonomia na profilu praktycznym zarówno w uczelni macierzystej jak i Zamiejscowym Wydziale w Świnoujściu. Zasadniczy cel strategiczny jakim jest zapewnienie adaptacyjności uczelni wobec zmieniających się potrzeb rynku pracy Wydział realizuje poprzez współpracę z samorządem lokalnym takich miast jak Świnoujście, Międzyzdroje, Kamień Pomorski, instytucjami uzdrowiskowymi organizując liczne Studia Podyplomowe. Szczególnie dobra jest współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, dla którego Wydział prowadzi liczne szkolenia Wydział rozwija kontakty ze szkołami ponadgimnazjalnymi. Założono rozwijanie, obok wiedzy formalnej, praktycznych umiejętności i kształtowanie kompetencji społecznych zorientowanych na przedsiębiorczość i orientację menedżerską. Praktyczny profil kształcenia ma być budowany w oparciu o zasoby kadrowe Uczelni, zasoby kadrowe regionu zachodniopomorskiego reprezentującego profesjonalne środowisko biznesowe Wydział zaprasza do współpracy dydaktycznej doświadczonych przedstawicieli praktyki gospodarczej. Zespół oceniający stwierdza, iż Wydział powinien opracować strategię działania uwzględniającą między innymi priorytetowe cele dydaktyczne zorientowane na Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu..

Celem kształcenia na kierunku ekonomia na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu jest wszechstronne przygotowanie absolwentów tego kierunku do pełnienia funkcji wykonawczych, specjalistycznych i menedżerskich w obszarze szeroko rozumianej ekonomii. Dzięki zdobytej w trakcie studiów wiedzy i nabytych umiejętności absolwenci kierunku ekonomii, potrafią zinterpretować zjawiska gospodarcze oraz podejmować decyzje finansowe i zarządcze. Zdobyte umiejętności pozwalają im także zakładać własną działalność gospodarczą. Po ukończeniu studiów absolwenci mają możliwość zatrudnienia na stanowiskach specjalistów, doradców menedżerskich w podmiotach gospodarczych, w urzędach administracji rządowej, jak i instytucjach finansowych. Kontynuację kształcenia absolwenci studiów I stopnia Wydziału Przedsiębiorczości w Świnoujściu, na studiach drugiego stopnia na kierunku ekonomia, mają zapewnioną w siedzibie Uczelni w Szczecinie,, z czego corocznie korzysta pewna ich grupa.,

Kierując się założeniami i strategią ZPSB Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu realizuje swoje własne poprzez kształcenie na kierunku Ekonomia na następujących specjalnościach: ekonomika i organizacja przedsiębiorstw oraz ekonomika i organizacja turystyki. Oferta ta jest wystarczająca dla potrzeb rynku pracy w Świnoujściu i okolicy, a także stanowi punkt wyjścia dla ewentualnych zmian i elastycznego kształtowania oferty.

Zespół ekspertów PKA zauważył, że Uczelnia daje studentowi pewną możliwość wyboru określonych przedmiotów w ramach specjalności, przy czym procentowy udział przedmiotów specjalnościowych realizowanych według standardów kształcenia wynosi około 30 % ogółu godzin.,,. W nowym programie nauczania, realizowanym według KRK udział przedmiotów do wyboru wyrażonych za pomocą punktów ECTS pokrywa nieco ponad 30% punktów ECTS, co oznacza spełnienie przez Uczelnię wymogów formalnych. Uczelnia jest otwarta na indywidualne potrzeby studenta. Zgodnie z Regulaminem Studiów w ZPSB,

studenci wyróżniający się szczególnie dobrymi wynikami w nauce, tj. osiągający średnią ocen co najmniej 4,2 i wykazujący uzdolnienia w zakresie określonej dyscypliny, mogą studiować według indywidualnego planu studiów i programu nauczania na zasadach określonych przez rektora. W wyjątkowych sytuacjach dziekan może wyrazić zgodę na studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu nauczania także w innych przypadkach.

2).

Wydział współpracuje z wieloma podmiotami gospodarczymi, samorządami lokalnymi (miasta Świnoujście, Międzyzdroje, Kamień Pomorski, Wolin), instytucjami finansowymi (urzędy skarbowe, banki). Dzieje się to głównie poprzez praktyki zawodowe. Ważnymi podmiotami zewnętrznymi Wydziału Przedsiębiorczości są także szkoły ponadgimnazjalne. Analiza potrzeb interesariuszy wewnętrznych, jakim są studenci kierunku ekonomia w Świnoujściu wskazuje, że jest potrzeba ich zaznajamiania z aspektami funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Stąd praktyki odbywają się na terenie zakładów i instytucji, w ramach których studenci mają możliwość zapoznania się z organizacją i funkcjonowaniem podmiotów, takich jak hotele, pensjonaty czy zakłady uzdrowiskowo – lecznicze.

Zespół oceniający dostrzega troskę Władz Wydziału dotyczącą współpracy z organizacjami i podmiotami gospodarczymi regionu, jednak współpraca ta wymaga uregulowania, zarówno co do formy jak i zakresu.

#### **Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego znacząco Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1)

**Kształcenie na kierunku ekonomia na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu zachowuje pełną zgodność z misją Uczelni. Zróżnicowanie oferty kształcenia odpowiada zapotrzebowaniu zgłaszanemu przez lokalny rynek pracy i daje możliwość elastycznego kształtowania oferty. Wydział powinien opracować strategię rozwoju.**

**2) W przygotowywaniu efektów kształcenia wykorzystywano doświadczenie płynące zarówno od interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych.**

#### **2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie**

W obecnym okresie efekty kształcenia określone i realizowane są dwutorowo. Po pierwsze, poprzez standardy kształcenia obowiązujące dla kierunku *Ekonomia* na latach studiów od drugiego roku wzwyż, a po drugie, poprzez krajowe ramy kwalifikacji dla pierwszego roku studiów. Cechą charakterystyczną Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu jest centralizacja w zakresie, programu kształcenia na kierunku *ekonomia*, prowadzonym zarówno w podstawowej siedzibie Uczelni tj. w Szczecinie, jak i w jej wydziałach zamiejscowych. Wydziały zamiejscowe, w tym Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu, realizują cele przygotowane przez władze i odpowiednie organy na poziomie Uczelni w zakresie sylwetki absolwenta, standardów kształcenia oraz sylabusów, jak i efektów kształcenia wg krajowych ram kwalifikacji.

##### **I. Ocena efektów kształcenia realizowanych według standardów:**

Dokonując oceny efektów kształcenia określonych dla cyklu rozpoczętego w roku akademickim 2010/2011 i 2011/2012 można stwierdzić, iż sylwetka absolwenta, przedstawiona dla kierunku ekonomia oraz specjalności, na które prowadzony był nabór, jest

zgodna z standardami kształcenia. Absolwent ma możliwość uzyskania wiedzy ekonomicznej i wyspecjalizowania się w jednej z czterech specjalności oferowanych przez Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu. Uczelnia odnotowuje spadek liczby studentów na kierunku ekonomia, zatem spośród czterech oferowanych specjalności utworzyły się dwie tj. *Ekonomika i organizacja przedsiębiorstw* oraz *Ekonomika i organizacja turystyki*, które są kontynuowane na roku II i III. Z uwagi na specyfikę regionu jakim jest uzdrowisko Świnoujście absolwent specjalności *Ekonomika i organizacja turystyki* przygotowany jest do prowadzenia własnej działalności gospodarczej do pracy w biurach turystycznych, hotelach, ośrodkach wypoczynkowych, sportowych i rekreacyjnych; centrach rekreacji gospodarstwach agroturystycznych administracji rządowej i samorządowej, organizacjach społecznych i innych. Z kolei absolwent specjalności *ekonomika i organizacja przedsiębiorstw* przygotowany jest do pracy we wszystkich podmiotach gospodarczych w obszarze zarządzania zasobami ludzkimi, w instytucjach rekrutacyjnych pracowników.

## II. Ocena efektów kształcenia zgodnie z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji:

W opisie kierunku Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu zadeklarował umiejscowienie kształcenia na kierunku *ekonomia* jako studiów o profilu praktycznym w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie podstawowej ekonomia i dyscyplinach dodatkowych: nauki o zarządzaniu oraz finanse. Projektując strukturę programu kształcenia, uwzględniono model kształcenia w ZPSB, wprowadzony zgodnie z Zarządzeniem Rektora ZPSB nr 2/2012 z dnia 21 lutego 2012 r. Kształcenie na kierunku ekonomia zostało opisane w dokumencie zwanym pt. PAKIET ECTS KIERUNEK: EKONOMIA STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA, Studia stacjonarne i niestacjonarne, Wydział Ekonomii i Informatyki, Wydział Przedsiębiorczości w Gryficach, Wydział Przedsiębiorczości w Kołobrzegu, Wydział Przedsiębiorczości w Stargardzie Szczecińskim, Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu.

W opisie efektów kształcenia na poziomie kierunku zadeklarowano, że absolwent zna elementarną terminologię używaną w ekonomii, finansach i zarządzaniu, rozumie jej źródła oraz zastosowania w obrębie nauk społecznych, ma podstawową wiedzę z zakresu innych nauk społecznych (socjologii, zarządzania, prawa) i ich relacji do ekonomii, zna najważniejsze współczesne nurty ekonomiczne, ich podstawowe twierdzenia oraz sposoby analizy rzeczywistych zjawisk ekonomicznych przez ich pryzmat, zna i rozumie podstawy funkcjonowania, rozwoju i tworzenia przedsiębiorstw oraz zarządzania procesami w nich zachodzącymi jak również zna i rozumie podstawowe mechanizmy finansowania przedsiębiorstw oraz zasady gospodarowania i obrotu aktywami finansowymi. Powinien także posiadać umiejętności dokonywania obserwacji i interpretacji zjawisk ekonomicznych, społecznych i finansowych oraz analizowania ich powiązania z różnymi obszarami działalności gospodarczej, posługiwania się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania i prognozowania różnorodnych procesów i zjawisk gospodarczych z wykorzystaniem standardowych metod i narzędzi, posiada elementarne umiejętności badawcze i prognostyczne pozwalające na wskazanie przyczyn i skutków podejmowanych przez inwestorów i podmioty gospodarcze decyzji ekonomicznych, jak również potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i piśmie na tematy dotyczące wybranych zagadnień ekonomicznych, wykorzystując różne ujęcia teoretyczne zarówno z dorobku ekonomii, jak i dyscyplin pokrewnych.

Uczelnia przygotowała kierunkowe efekty kształcenia dla kierunku ekonomia oraz matryce powiązań tych efektów z przedmiotami specjalnościowymi, poszczególnymi formami zajęć oraz metodami ich weryfikacji. Przygotowane zostały także nowe karty przedmiotów. Liczba efektów kierunkowych w obszarze wiedzy wynosi 10, w obszarze umiejętności – 10, zaś w obszarze kompetencji społecznych – 8. Efekty dla specjalności

zostały przedstawione w postaci przyporządkowania efektów kierunkowych poszczególnym przedmiotom specjalnościowym. Jest to prawidłowe, choć mało czytelne, gdyż na obydwu specjalnościach realizowane są te same efekty kierunkowe, tylko z wykorzystaniem innych przedmiotów, realizujących zupełnie inne treści. Jest to mylące, nawet dla osób dobrze zorientowanych w tematyce efektów kształcenia, stąd celowe byłoby wyodrębnienie – oprócz efektów kierunkowych – specyficznych( specjalnościowych) efektów, zwłaszcza w zakresie wiedzy i umiejętności, dla poszczególnych specjalności. Efekty te pozwoliłyby na zróżnicowanie sylwetek absolwentów poszczególnych specjalności, co jest szczególnie ważne z punktu widzenia interesariuszy zewnętrznych (kandydaci, absolwenci, pracodawcy). Jest to także ważne dla studentów poszczególnych specjalności.

W tabeli odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych dla kierunku Ekonomia w Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu wskazano na odniesienie do poszczególnych efektów obszarowych z zakresu nauk społecznych. Wskazano także na fakt, że Wydział realizuje studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym, stąd w każdym wypadku występuje odniesienie i oznaczenie S1P.

W ocenie Zespołu ekspertów PKA liczba efektów kierunkowych jest właściwa, zaś treść tych efektów jest ambitna. Efekty wyraźnie odnoszą się do dyscypliny ekonomia ale również dostrzega się efekty śladowo osadzone w dyscyplinie finanse i nauki o zarządzaniu. Brak oddzielnych efektów specjalnościowych nie pozwala na wyraźne zróżnicowanie wiedzy i umiejętności absolwentów poszczególnych specjalności.

Zaproponowane przez Uczelnię efekty kształcenia na poziomie poszczególnych przedmiotów dla II i III roku studiów I stopnia nawiązują do sylwetki absolwenta kierunku i specjalności. Efekty kształcenia dla przedmiotów podstawowych i kierunkowych rozwijają i uszczegóławiają ogólne ujęcie wiedzy i umiejętności absolwenta, zaś efekty dla przedmiotów specjalnościowych wyraźnie nawiązują do specyficznych umiejętności wskazanych w sylwetce absolwenta specjalności. Natomiast określone efekty na poziomie przedmiotów realizowanych w cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 rozwijają efekty kierunkowe i je uszczegóławiają tworząc spójną całość.

Analiza sylabusów pozwala stwierdzić, że efekty na poziomie przedmiotów zostały określone na ogół właściwie i odnoszą się do obszarów wiedzy dyscypliny ekonomia, z której te przedmioty się wywodzą. Efekty kształcenia dla praktyki określono bardzo ogólnie jako ogólne zapoznanie się z przedsiębiorstwem. Matryca odniesień pokazuje wyraźnie, iż cele i efekty szczegółowe rozwijają i uszczegóławiają zakładane efekty kierunkowe, a zatem umożliwiają osiąganie efektów kierunkowych określonych z uwzględnieniem Krajowych Ram Kwalifikacji. Wskazane powiązania między przedmiotami specjalnościowymi a kierunkowymi pokazują że efekty kierunkowe mogą być osiągnięte poprzez różne efekty szczegółowe akcentując tym samym pośrednio efekty specjalnościowe. Zespół oceniający uważa iż warto określić efekty specjalnościowe, co wprowadzi przejrzystość i spójność koncepcji kształcenia. Nie określono efektów kształcenia dla praktyk zawodowych dla programu kształcenia z naboru od roku akademickiego 2012/2013, które w przypadku studiów o profilu praktycznym powinny mieć charakter pogłębiony.

Uczelnia zadeklarowała, że docelowy wymiar praktyk studenckich uwzględniający praktyczny profil kształcenia wyniesie 480 godz. Zwiększenie wymiaru praktyk zostanie zrealizowane po uwzględnieniu wniosków z oceny jakości kształcenia przeprowadzonej po roku akademickim 2012/2013, czyli po pierwszym roku kształcenia według nowego programu (profil praktyczny). Istotnym elementem nowego modelu praktyk studenckich, opracowywanego obecnie w ZPSB będzie wdrożenie efektów następujących przedsięwzięć:

- projektu innowacyjnego „PI-Model Adaptacyjnego Transferu Rozwiązań Innowacyjnych i Eksperymentalnych MATRIX” realizowanego w ramach PO KL na podstawie umowy nr UDA-

POKL.08.01.02-32-001/11-00, który zakłada zwiększenie współpracy biznesu z Uczelnią. W projekcie zakłada się realizację praktyk studenckich w ścisłym powiązaniu ZPSB z przedsiębiorstwami,

- projektu Przedsiębiorstwo Wiedzy, obejmującego cztery modele kształcenia praktycznego, tj. firma symulacyjna (w Uczelni funkcjonuje pracownia do prowadzenia zajęć symulujących działalność realnych firm), preinkubator przedsiębiorczości, inkubator przedsiębiorczości oraz firma studencka mentorowana.

Wspomniane rodzaje działań funkcjonują w ZPSB w Szczecinie, ale zespół oceniający nie miał jasności w jaki sposób wymienione formy zostaną wdrożone na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu. Studia I stopnia na kierunku ekonomia realizowane w ZPSB WP w Świnoujściu, pomimo zadeklarowania profilu praktycznego nie łączą się w szczególnie sposób ze spełnieniem wymagań organizacji zawodowych do nabycia uprawnień zawodowych. Ponadto Uczelnia nie zdefiniowała efektów dla praktyk, które w tym profilu powinny mieć charakter pogłębiony.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, suplementy oraz dyplomy prowadzona jest prawidłowo., studenci nie wskazywali na problemy, z uzyskiwaniem informacji na temat oceny pracy własnej, bądź, oceny na egzaminie i zaliczeniach.

Efekty kształcenia w wersji zgodnej ze standardami, a więc w postaci sylwetki absolwenta są publikowane na stronie internetowej <http://swinoujście.zpsb.edu.pl/index.php?p=sylwetka-absolwenta> zaś w dniu dostępu, tj. 20.12.2012 r. dostęp do informacji na temat efektów kształcenia zgodnych z KRK, pod adresem szczecińskim był zapewniony. <http://www.zpsb.szczecin.pl/pl/dla-studentow/informacje-organizacyjne-2/programy-studiow-pakiet-ects/>.

Do dyspozycji studenta są ponadto sylabusy przedmiotów z opisem efektów kształcenia. Podobnie student ma dostęp także do informacji na temat terminów konsultacji i innych ogłoszeń. Należy rozważyć podłączenie (podlinkowanie) pliku „pakiet ECTS” do strony WP w Świnoujściu. Zespół oceniający wyraża przekonanie, że upowszechnienie efektów realizowanych na kierunku i w ramach poszczególnych przedmiotów oraz świadomość studentów w tym zakresie będzie się zwiększać z upływem czasu. Ponadto należy ocenić pozytywnie informowanie studentów przez dziekanat.

2).

Kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały zarówno w zakresie wiedzy jak i umiejętności oraz kompetencji społecznych i pozwalając na opracowanie jasnego systemu ich weryfikacji. Opis ten oparty jest na terminologii zrozumiałej i przystającej do ekonomicznego profilu kształcenia. Spotkanie ze studentami potwierdziło, że opis efektów jest dla studentów zrozumiały.

3). System weryfikacji efektów kształcenia jest przejrzysty i obejmuje następujące formy: egzamin pisemny, kolokwium pisemne, projekt własny indywidualny, projekt grupowy, prezentację projektu indywidualnego lub grupowego, dyskusję na zajęciach dydaktycznych, dyskusję on-line (e-learning) oraz pracę w grupach na zajęciach dydaktycznych. Odniesienia

efektów kierunkowych w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zostały opisane w macierzy 4 zawartej w raporcie samooceny.

Na podstawie § 16 ust. 4 pkt. 2 i 3 Statutu Uczelni, Senat Uchwałą Nr 15/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r. zatwierdził programy kształcenia dla kierunku „ekonomia” realizowanym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. Ponadto Uchwałą nr 3/2012 z dnia 30 marca 2012 r. Senat określił efekty kształcenia dla kierunków prowadzonych w ZPSB w Szczecinie( co obowiązuje również Wydziały Zamiejscowe ) a oraz wytyczne dotyczące opracowywania programów kształcenia dla studiów wyższych pierwszego i drugiego stopnia, studiów podyplomowych i kursów doszkalających prowadzonych w Uczelni.(

Podczas programowej oceny jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji oceny/efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami) która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów), i jest sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11 z 2009 r., poz. 61). Ponadto Władze przedstawiły także Uchwałę Senatu nr 11/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r. dotyczącą przyjęcia wzorów dyplomów ukończenia studiów.

Ponadto przedstawiono również Zespołowi Oceniającemu Zarządzenie nr 12/2012 Rektora z dnia 30 czerwca 2010 r. w sprawie korekty Regulaminu procedur dyplomowych dla studiów I i II stopnia na Wydziale Ekonomii i Informatyki, Wydziale Nauk Społecznych oraz dla Wydziałów Zamiejscowych (Świnoujście, Gryfice, Kołobrzeg i Stargard Szczeciński).

Zarządzeniem nr 8/2009 Rektora ZPSB z dnia 1 listopada 2009 r. wprowadzono procedury antyplagiatowe oraz System Plagiat.pl. Procedury te zaktualizowane zostały Zarządzeniem nr 9/2010 Rektora ZPSB w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2010 r.

Przedstawiono również Zarządzenie nr 5/2004 Kanclerza z dnia 1 października 2004 r. w sprawie instrukcji organizacji i zakresu działania Archiwum Uczelni. Stwierdzono, iż akta osobowe przechowywane są w archiwum Uczelni przez okres 50 lat, co jest zgodne z przepisami określonymi w § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów

W sylabusach przedmiotów wskazane są wymagania oraz sposoby weryfikacji efektów, takie jak egzaminy, zaliczenia, projekty itp. Są one dostosowane do charakteru przedmiotu i z punktu widzenia studenta zrozumiałe. Obejmują wszystkie efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji, a także wszystkie etapy kształcenia na kierunku *ekonomia*.

System sprawdzania końcowych efektów (proces dyplomowania) obowiązujący na ocenianym kierunku jest opracowany w SZJ ZPSB według procedury PS-07. Wybór opiekuna projektu końcowego studenta odbywał się w IV semestrze w naborze 2010/2011, natomiast według programu 2012/2013 w V semestrze. Student wspólnie z opiekunem opracowuje temat projektu końcowego, jego zakres oraz sposób wykonania. Student dopuszczony jest do obrony po zaliczeniu wszystkich obowiązujących przedmiotów oraz zaliczeniu seminarium czyli zatwierdzeniu projektu końcowego przez promotora. Stopień samodzielności projektu końcowego weryfikowany jest w trakcie procedury antyplagiatowej. Na egzaminie dyplomowym student losuje 2 pytania, jedno z wiedzy uzyskanej w ramach kierunku studiów, drugie z wiedzy specjalnościowej. Trzecie pytanie

dotyczy projektu końcowego, który przedstawia za pomocą prezentacji multimedialnej. Pytania na egzamin dyplomowy zawierają 21 zagadnień ogólnoeconomicznych i po 20 zagadnień specjalnościowych. Łącznie student musi opracować 41 zagadnień, z których losuje dwa pytania. Na ogół pytanie jest sformułowane w taki sam sposób jak zagadnienie dane wcześniej studentowi.

Zespół oceniający zwrócił uwagę na fakt, iż uzyskanie stopnia licencjata na podstawie projektu końcowego było wprawdzie możliwe według standardów, jednak zgodnie z wymogami określonymi rozporządzeniem MNiSzW z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, konieczny jest powrót do formuły pracy dyplomowej /licencjackiej. Uczelnia dotąd nie opracowała zaleceń dotyczących zasad pisanie pracy licencjackiej w tym na kierunku *ekonomia*. W procedurze oceny projektu końcowego występuje tylko jedna recenzja wykonana przez promotora, co budzi wątpliwości dotyczące obiektywizmu oceny.

Procesy zapewniające weryfikację osiągniętych efektów kształcenia mają charakter standardowy, składają się na nie egzaminy pisemne (w formie opisowej i testowej) a także egzaminy ustne. Studenci nie potrafili wskazać, które formy ich zdaniem najlepiej sprawdzają czy zakładane efekty zostały osiągnięte. Zaliczenie praktyk jest warunkiem zaliczenia semestru, którego program przewiduje realizację tych zajęć.

W opinii studentów nie funkcjonuje standaryzacja wymagań, i często poziom trudności zaliczeń nie zależy od trudności przedmiotu, ale od wymagań prowadzącego zajęcia.

W kartach przedmiotów istnieją informacje na temat form i sposobów zaliczenia przedmiotu, wkładu pracy studenta w przygotowanie się do zajęć oraz do zaliczenia. Na podstawie analizy prac przejściowych można stwierdzić, że niektóre są sprawdzane rzetelnie a oceny formułowane obiektywnie. Niektóre przedmioty realizowane według standardów kształcenia oceniane są na podstawie testów, w których nie wystandaryzowano wymagań w sposób wystarczający. W opisach przedmiotów brakuje jeszcze informacji o tym jaką porcję wiedzy/umiejętności/kompetencji student powinien przyswoić sobie, aby zaliczyć przedmiot na ocenę dostateczną, dobrą czy też bardzo dobrą. W przypadku prac dyplomowych, zaobserwowano tendencję do zawyżania ocen za te prace.

Wydział dokonuje analizy ocen uzyskanych z projektów końcowych wg specjalności, np. w roku 2012 na specjalności ekonomika i organizacja turystyki było 13 bdb i 3 db, na specjalności ekonomika i organizacja przedsiębiorstw 5 bdb, 2 db plus, 5 db, 1 dost plus i 2 dost, na specjalności rachunkowość i finanse przedsiębiorstw 6 bdb, 7 db plus, 6 db. Struktura wyników końcowych absolwentów była następująca: 14 bdb, 7 db plus, 26 db, i 3 dost, co nie budzi zasadniczych wątpliwości.

Zespół oceniający dokonał analizy prac etapowych z różnych przedmiotów. Dla przedmiotu podstawy makroekonomii zaliczenie obejmowało 5 zadań, polegających na wyliczeniu podaży pieniądza wykreowanej przez system bankowy, poziomu rezerw dobrowolnych w systemie bankowym, nominalnej stopy procentowej, równowagi budżetowej oraz ważonych wskaźników cen. Oceny zróżnicowane od dost. do bdb. Jedna ocena dost, jedna ocena bdb, dwie oceny db plus i siedem ocen db. Każde zadanie było punktowane, a prace zostały sprawdzone w sposób dokładny.

Dla przedmiotu polityka produktu – (sem. V), zastosowano formę testu wyboru w dwóch zestawach A i B składających się z 12 – 13 pytań, przy czym pytania w zestawach ułożone zostały losowo, zatem faktycznie był to jeden zestaw pytań. Pytania dotyczyły zagadnień związanych z zakresem tematycznym przedmiotu. Niektóre pytania miały na celu wybór odpowiedzi, a niektóre uzupełnienie treści. Sprawdzano przede wszystkim wiedzę z

przedmiotu. Sprawdzono każde zadanie, ale punkty nie zostały zsumowane we wszystkich pracach. Skala ocen podana była w formie notatek osoby prowadzącej. Ocena dostateczna obowiązywała od 6 pkt. Ocena bdb dotyczyła przypadków od 12 do 14 pkt. Analiza ocen wskazywała na to, że przeważały oceny od db do bdb. Nie wszystkie pytania są jednoznaczne. Dla przykładu: pytanie o produkty nabywalne obejmowało następujące warianty odpowiedzi: a) wpływem impulsu z powodu odczucia chęci zakupu; b) przemyślane zakupy dokonywane w określonym czasie; c) nabywane przez klientów jak najmniejszym wysiłkiem. W różnych zestawach różne odpowiedzi na to samo pytanie zostały zaliczone jako poprawne. Nie ma informacji o tym, że jest to test wielokrotnego wyboru. Sformułowania pytań są niejednoznaczne, trudno jest ocenić jaką wiedzę studenta weryfikują. Przedmiot ten i weryfikacja efektów tego przedmiotu wymaga nadzoru.

Tematyka, projektów końcowych jest zróżnicowana. Wyróżnia się prace odpowiadające kierunkowi *ekonomia* oraz prace, ciężące do kierunku, *zarządzanie* (na przykład: Kluczowe czynniki sukcesu jako wyznaczniki konkurencyjności sektora rybnych produktów mrożonych na przykładzie przedsiębiorstwa M) Na specjalności turystyka i hotelarstwo, (aktualna nazwa to ekonomika i organizacja turystyki) wystąpiły prace o bardzo małym nasyceniu problematyką ekonomiczną : np. Analiza poziomu bezpieczeństwa na „Orleju Perci”, Znaczenie i rozwój turystyki konnej w Polsce, Turystyka rekreacyjna i jej wpływ na zdrowie). Spotkano prace, które akcentują aspekt praktyczny, co wynika z zapotrzebowania na zrealizowanie określonych zadań dla firm (zapotrzebowanie takie zgłosiło np. Biuro podróży i turystyki Viking Tour w Międzyzdrojach). Jest to dobry przykład współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Projekty końcowe, oceniane są wyłącznie przez promotora, co ogranicza obiektywizm weryfikacji końcowych efektów kształcenia. Na specjalności *Ekonomika i organizacja* turystyki zespół oceniający zwrócił uwagę na szczególnie duże niedostosowanie tematyki, projektów do kierunku ekonomia. Poziom prac projektowych jest dość zróżnicowany. Nie zawsze struktura pracy jest odpowiednia do realizacji zakładanego tematu. Większość prac ma charakter opisowy, w małym stopniu odpowiada założeniom pracy projektowej. Prace realizowane na specjalności *ekonomika i organizacja przedsiębiorstw* mają poziom dość dobry i są zgodne z kanonem kierunku *ekonomia*. W pracach sformułowano cele badawcze oraz wskazano metody realizacji celu.

Na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu nie są prowadzone studia wspomagane e-learningiem.

| I stopień   |                 |
|-------------|-----------------|
| Rok studiów | Liczba skreśleń |
| I           | 40              |
| II          | 10              |
| III         | 12              |

Uczelnia prowadzi analizę przyczyn skreśleń studentów. W ciągu ostatnich trzech lat skreślono z listy 62 studentów. Wśród głównych przyczyn wyróżnia się: niezaliczenie, semestru, nieopłacenie czesnego, nieobecność na zajęciach, a także niezłożenie pracy dyplomowej w regulaminowym terminie.

Informacje na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są dostępne w kartach przedmiotów, publikowanych na stronie www ZPSB, ponadto wykładowcy podają te informacje na zajęciach, a dodatkowo studenci otrzymują informacje drogą mailową oraz bezpośrednio w dziekanacie. Program nauczania wraz z sylabusami jest udostępniany

studentom poprzez tablice ogłoszeniowe znajdujące się na terenie Wydziału, oraz jego stronę internetową, z modułem skierowanym do studentów. Można więc uznać że informacje dotyczące systemu oceny efektów kształcenia są dostępne.

4).

Na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu prowadzony jest monitoring karier absolwentów. Dla każdego absolwenta z roku 2012 i 2011 według specjalności prowadzony jest rejestr zawierający: imię i nazwisko, specjalność, datę urodzenia, adres zamieszkania, e-mail, miejsce pracy, fakt kontynuacji studiów na II stopniu.

Uczelnia jest na etapie wdrażania systemu badania losów zawodowych absolwentów, który to system ma objąć również Wydział w Świnoujściu. Dotychczasowe działania podejmowane przez Uczelnię w tym zakresie miały charakter jednostkowych przedsięwzięć. Władze Uczelni obecnie testują platformę mającą służyć monitorowaniu losów zawodowych absolwentów, która będzie wykorzystywała funkcjonujący w Uczelni system e-dziekanat. Zakupiony przez Uczelnię moduł ma na celu badanie oczekiwań wobec rynku pracy absolwentów i ich realizację, na chwilę obecną Władze wydziału w ograniczonym zakresie głównie poprzez bezpośredni kontakt z absolwentami zdobywały informacje na temat zadowolenia i perspektyw znalezienia pracy na lokalnym rynku.

#### **Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych**

5).

Zespół PKA w poprzedniej wizytacji, stwierdził iż, wątpliwości budzi nazwa specjalności: turystyka i hotelarstwo, która nie nawiązuje na dyscypliny ekonomii i może sugerować kształcenie w profilu kierunku turystyka i rekreacja. Dokonano korekty nazwy specjalności na ekonomika i organizacja turystyki, a także programu kształcenia tak by odpowiadał kanonowi kierunku ekonomia. Ponadto zwracano uwagę na zbyt liczne grupy na seminarium dyplomowym co zostało skorygowane.

#### ***Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych***

**1) Efekty kształcenia określone w sylwetce absolwenta oraz na poziomie przedmiotów dla wygasającego cyklu kształcenia są zgodne ze standardami kształcenia dla kierunku ekonomia –studia I stopnia.**

**W opisie kierunku dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu zadeklarował umiejscowienie kształcenia na kierunku *Ekonomia* jako studiów o profilu praktycznym w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie podstawowej ekonomia i dyscyplinach dodatkowych: nauki o zarządzaniu oraz finanse. W ocenie Zespołu PKA zakładane efekty kształcenia określono właściwie,, zakres tych efektów jest ambitny. Efekty wyraźnie odnoszą się do dyscypliny naukowej Ekonomia, a także niektóre do dyscyplin : finanse i nauki o zarządzaniu. Brak określenia oddzielnych efektów specjalnościowych nie pozwala na wyraźne wyodrębnienie wiedzy i umiejętności absolwentów poszczególnych specjalności. Brak jest efektów kształcenia dla praktyk zawodowych, co w przypadku profilu praktycznego wymaga pilnego uzupełnienia.**

**2) Efekty kształcenia programu studiów na poziomie przedmiotów zostały określone w sposób umożliwiający ich sprawdzalność co znajduje potwierdzenie we wskazaniu w**

sylabusach właściwego sposobu ich weryfikacji. Efekty na poziomie kierunku zostały sformułowane w sposób zrozumiały a macierz odniesień do przedmiotów i form zajęć wskazuje na możliwość ich weryfikacji.

Efekty kształcenia w opinii studentów są zrozumiałe i sprawdzalne, studenci mają dostęp do sylabusów.

3) System weryfikacji efektów kształcenia jest przejrzysty oparty między innymi na egzaminach, zaliczeniach, procesie dyplomowania. Przyporządkowanie efektów kierunkowych w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych do poszczególnych przedmiotów i form zajęć zostały opisane w macierzy odniesień zawartej w raporcie samooceny. Wskazana jest standaryzacja, weryfikacji wymagań, co do osiągnięcia określonych efektów. Tematyka części projektów końcowych nie była zgodna z kanonem kierunku ekonomia. Konieczne stało się opracowanie standardów dla prac dyplomowych jako końcowych efektów kształcenia.

4) Wydział prowadzi monitoring losów absolwentów kierunku ekonomia. Uczelnia jest na etapie wdrażania systemu badania losów zawodowych absolwentów, który to system ma objąć również Wydział w Świnoujściu

### **3.Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia**

1).

Programy kształcenia dla studentów niestacjonarnych z naboru, w latach akademickich 2010/2011 i 2011/2012 realizowane są w oparciu o: uchwałę Rady Wydziału Przedsiębiorczości w Świnoujściu z dnia 25 września 2010 r. w sprawie uchwalenia planów studiów na kierunku Ekonomia obowiązujących od roku akademickiego 2010/2011, określone zostały na podstawie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia (Dz. U. Nr 164 poz.1166 z dnia 13 września 2007r.). Program kształcenia dla wygasającego cyklu spełnia wymogi określone w standardach kształcenia zarówno co do treści kształcenia jak i liczby godzin oraz punktów ECTS. Studia na kierunku Ekonomia trwają sześć semestrów. Realizowane są, na dwóch specjalnościach: ekonomika i organizacja przedsiębiorstw i ekonomika i organizacja turystyki. Programowa struktura kształcenia na wyżej wymienionych specjalnościach przedstawia się następująco: przedmioty ogólne 270 godzin, przedmioty podstawowe 360 godzin, przedmioty kierunkowe 180 godzin, przedmioty uzupełniające 126 godzin, przedmioty specjalnościowe 198 godzin i praktyki zawodowe 120 godzin. Łącznie jest to 1134 godzin zajęć dydaktycznych (razem z praktyką 1254 godziny) realizowanych w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, konwersacji oraz seminariów. Dla studentów z naboru 2012/2013 program kształcenia dla studiów pierwszego stopnia na kierunku Ekonomia został opracowany i uchwalony na podstawie przepisów art.11 ust.2 pkt.2: oraz art. 68 ust.1 pkt.2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz.1365 z późn. zm.), rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz.1520). rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz.1445 z późniejszymi zmianami ) i Statutu Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie. Studia na kierunku Ekonomia z naboru 2012/2013, realizowane są jako studia o profilu praktycznym. W, bieżącym roku akademickim Wydział uruchomił specjalność: *ekonomika i organizacja przedsiębiorstw*. Studia prowadzone są w postaci czterech modułów

przedmiotów: ogólnouczelnianych, podstawowych, specjalnościowych i do wyboru. Łączna liczba godzin kontaktowych tych przedmiotów wynosi 816, zaś liczba godzin przeznaczonych na pracę własną studenta określona została na poziomie 3684. Łącznie daje to 4500 godzin, które zostały wycenione na 180 pkt. ECTS. Zastrzeżenie budzi fakt, że do godzin tych nie została wliczona praktyka, której przydzielono 4 pkt ECTS i to wyłącznie w systemie kształcenia zgodnie z KRK. Pula 4500 godzin pozwala na realizację zakładanych efektów kształcenia i właściwe wyprofilowanie absolwenta, nie wiadomo natomiast jaka jest rola praktyki i jej miejsce w systemie kształcenia na kierunku ekonomia o profilu praktycznym.

Czas trwania kształcenia na kierunku ekonomia na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu wynosi na studiach licencjackich 6 semestrów, co jest zgodne z powszechną praktyką i przepisami prawa. Dobór treści kształcenia zawartych w kartach przedmiotów można uznać za właściwy, jednak formy zajęć i stosowanych metod dydaktycznych są mało zróżnicowane i nie w pełni dostosowane do kształcenia na profilu praktycznym. Dostrzega się brak zajęć w środowisku pracy lub w warunkach zbliżonych do środowiska pracy.

Plan nauczania na studiach niestacjonarnych I stopnia na kierunku ekonomia obejmuje łącznie 184 ECTS. Co najmniej 60 punktów ECTS odpowiada nakładowi pracy podczas trwania jednego roku akademickiego., Każdemu semestrowi, przypisano co najmniej 30 punktów ECTS. Dodatkowe punkty ECTS na studiach I stopnia zostały przyporządkowane obowiązkowej praktyce studenckiej (dodatkowo 4 pkt.) oraz zajęciom z wychowania fizycznego (2 pkt.), przy czym te realizowane są wyłącznie na studiach stacjonarnych. Poza tymi dwoma modułami, łącznie 180 punktów ECTS przyporządkowano dla kwalifikacji nadawanych na studiach I stopnia.,

Nakład pracy studenta wynika z sumy: godzin kontaktowych dla danego przedmiotu oraz czasu poświęconego na studiowanie literatury, czasu poświęconego na konsultacje, na przygotowywanie raportów lub prezentacji rodzaju materiałów, na przygotowanie się do egzaminu lub zaliczenia, czasu poświęconego na udział w konsultacjach.

Wątpliwości budzi: - przydzielenie praktyce na, praktycznym profilu kształcenia tylko 4 punktów ECTS i tylko w okresie obowiązywania KRK. W kształceniu opartym na standardach praktyka nie jest włączona do systemu ECTS.

Studenci w niewielkim stopniu są zainteresowani wymiana międzynarodową, co wynika z faktu, że kształcenie odbywa się na studiach niestacjonarnych. Na podstawie funkcjonującego w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu systemu ECTS można uznać, że każdy student otrzymuje szczegółowe informacje odnoszące się do każdego planu studiów i ma możliwość dokonania wyboru odpowiedniego dla swoich możliwości planu kształcenia.

Sekwencja przedmiotów realizowanych na kierunku ekonomia nie zawsze jest prawidłowa. Na pierwszym roku studenci są zapoznawani z przedmiotami kształcenia ogólnego i podstawowego, w skład których wchodzi zagadnienia socjologiczne, jak również z zakresu matematyki i języków obcych. W planie studiów, wskazano, że podstawy makroekonomii (sem. I i II), realizowane są przed mikroekonomią (sem. III i IV). Przed mikroekonomią (a dokładnie w semestrze II) prowadzone są zajęcia z rachunkowości. Warto rozważyć wprowadzenie mikroekonomii przed makroekonomią, a następnie ocenić wpływ tych zmian na osiągnięcie przez studentów efektów kształcenia.

Wymiar praktyk studenckich realizowanych w ramach standardów ( dla cyklu wygasającego ) wynosi 120 godzin i nie zostały im przypisane żadne punkty ECTS. Według KRK docelowy wymiar praktyk ma wynosić 480 godzin i przypisano im 4 pkt. ECTS, co wydaje się liczbą zbyt małą z uwagi na rolę praktyki w profilu praktycznym. Nie wiadomo jednak w jaki sposób praktyki w nowym wymiarze będą realizowane, bowiem nie określono czy godziny te będą realizowane w jednym ciągu czy też zostaną podzielone, zgodnie z zakładanymi efektami kształcenia. Nie ma też informacji na temat roli praktyk w procesie dyplomowania. Praktykom nie zostały przypisane żadne efekty kształcenia.

W wygasającym cyklu kształcenia praktyki realizowane są w wymiarze 120 godzin, przy czym praktyka ma charakter poznawczy. Studenci pracujący są zwalniani z odbywania praktyk w całości na podstawie zaświadczenia z zakładu pracy. Brak jest systemu selekcji studentów, dla których niezbędna będzie praktyka na kierunku o profilu praktycznym (np. zwolnienie z praktyki studentki kierunku ekonomia zatrudnionej jako recepcjonistka w hotelu powinna dotyczyć zaledwie części wymiaru praktyk). Studenci Wydziału Przedsiębiorczości w Świnoujściu odbywali praktyki w następujących przedsiębiorstwach: Biuro Rachunkowe DEBET, ENEA, Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie, Spółdzielnia Mieszkaniowa Słowianin w Świnoujściu, Urząd Skarbowy i wiele innych. Studenci zwolnienie z odbywania praktyk dokumentowali pracę zawodową w: Gospodarstwie Agroturystycznym Rancho-Palomino, SKOKu Stefczyka, Polskiej Żegludze Bałtyckiej, Zespole Zarządców Nieruchomości WAM. Uczelnia analizuje, możliwości zwolnienia studentów z praktyki, zestawia miejsca zatrudnienia od kilku lat. Zespół oceniający uważa, iż powinna być wzmocniona, rola praktyk, w „nowym” cyklu kształcenia o profilu praktycznym.

Organizacja zajęć dydaktycznych na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu dotyczy zajęć realizowanych w piątki od 15.40 do 20.30, soboty od 8.20 do 17.00 i w niedziele od 8.20 do 17.00.,. Studenci mają bliski kontakt z prowadzącymi zajęcia, pracownikami dziekanatu i dziekanem. Na ogół zajęcia z jednego przedmiotu realizowane są w czterogodzinnych blokach. Na podstawie oceny planu zajęć oraz rozmów ze studentami można uznać, że organizacja zajęć nie budzi istotnych zastrzeżeń. Natomiast wskazane jest zwiększenie udziału zajęć tworzących moduł praktyczny.

Zgodnie z Regulaminem Studiów w ZPSB, studenci wyróżniający się szczególnie dobrymi wynikami w nauce, tj. osiągający średnią ocen co najmniej 4,2 i wykazujący uzdolnienia w zakresie określonej dyscypliny, mogą studiować według indywidualnego planu studiów i programu nauczania na zasadach określonych przez rektora. W wyjątkowych sytuacjach dziekan może wyrazić zgodę na studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu nauczania także w innych przypadkach. Zatem Uczelnia tworzy możliwości indywidualizacji kształcenia a stosowanie wymogu wysokiej średniej należy uznać za rozwiązanie właściwe.

Uczelnia dostosowuje warunki, organizację i zapewnia właściwą realizację procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi. Wszystkie rozwiązania alternatywne stosowane w toku studiów wobec studentów niepełnosprawnych mają na celu wyrównanie szans ukończenia danego poziomu studiów przy zachowaniu zasady nie zmniejszania wymagań merytorycznych wobec tych studentów. Na Wydziale w Świnoujściu nie ma studentów z niesprawnością ruchową.

W przypadku, gdy niepełnosprawność studenta uniemożliwia jego bezpośredni udział w zajęciach dydaktycznych, dziekan na wniosek studenta może:

- 1) zezwolić na zwiększenie dopuszczalnej absencji,

- 2) ustalić indywidualną organizację studiów,
- 3) wyrazić zgodę na zmianę formy sprawdzania wiedzy.

Jeśli wynika to z rodzaju niepełnosprawności, dziekan na wniosek studenta może wyrazić zgodę na zastosowanie rozwiązań polegających na włączaniu do udziału w zajęciach osób trzecich, w szczególności asystenta osoby niepełnosprawnej. W przypadku, gdy z powodu niepełnosprawności studenta niemożliwe jest samodzielne sporządzanie podczas zajęć notatek, dziekan może udzielić pozwolenia na zastosowanie przez studenta niepełnosprawnego dodatkowych urządzeń technicznych umożliwiających mu pełny udział w zajęciach oraz korzystania z urządzeń audiowizualnych pozwalających na rejestrację zajęć dydaktycznych. W przypadku stosowania podczas zajęć urządzeń rejestrujących dźwięk lub dźwięk i obraz, student zobowiązany jest do złożenia pisemnej deklaracji o nienaruszaniu praw autorskich do dzieł powstałych w trakcie tych zajęć i wykorzystaniu zarejestrowanych materiałów wyłącznie na użytek prywatny.

We wrześniu 2012 roku w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu powołano Pełnomocnika ds. osób niepełnosprawnych oraz Koordynatora ds. osób niepełnosprawnych. Dodatkowo w roku akademickim 2012/2013 wdrożono program „Studiuj bez barier”, gwarantujący studentom niepełnosprawnym 20% obniżkę kosztów studiów. Z programu skorzystało 5% studentów przyjętych na pierwszy rok studiów Wydziału Przedsiębiorczości w Świnoujściu. Dodatkowym elementem wspomagającym indywidualizację procesu kształcenia jest zapewnienie wszystkim studentom dostępu do kadry dydaktycznej poza zajęciami programowymi. Każdy nauczyciel, zobowiązany jest do wyznaczenia godzin konsultacji, które podawane są do wiadomości studentów.

2)

Przeważającymi formami kształcenia w ZPSB, są wykłady, ćwiczenia, seminaria oraz e-learning. W Świnoujściu zajęcia w formie e-learningu nie są realizowane. Z punktu widzenia realizacji profilu praktycznego, a więc nabycia przez studenta umiejętności praktycznych są to mało upracticznione formy zajęć, aspekt praktyczny może być zasadniczo realizowany tylko na ćwiczeniach..

Na podstawie analizy programów i planów kształcenia można stwierdzić, że efekty kształcenia, treści programowe oraz metody dydaktyczne mają szansę stworzyć spójną całość, pod warunkiem uwzględnienia form zajęć właściwych dla kształcenia na profilu praktycznym (a więc zajęć projektowych oraz odbywających się w warunkach zbliżonych do środowiska pracy lub w środowisku pracy ) oraz sformułowania efektów dla praktyk zawodowych. Zaproponowane przez Uczelnię efekty kształcenia dotyczące poszczególnych przedmiotów są w większości realne i znajdują pokrycie zarówno w treściach poszczególnych przedmiotów, jak i w literaturze zalecanej studentom. Realizowane w ramach standardów grupy przedmiotów obejmują następujące moduły: przedmioty ogólne, przedmioty podstawowe, przedmioty kierunkowe, przedmioty uzupełniające, przedmioty specjalnościowe oraz praktyki zawodowe. Grupy przedmiotów realizowanych w ujęciu zgodnym z KRK obejmują cztery segmenty (moduły) przedmiotów: ogólnouczelnianych, podstawowych, specjalnościowych i do wyboru. Wyodrębnione grupy przedmiotów tworzą właściwą sekwencję programową.

3).

Na Wydziale dokonano zmiany nazwy i programu specjalności turystyka na ekonomika i organizacja turystyki zbliżając go do kanonu kierunku ekonomia

### **Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego w pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1) Program studiów dla cyklu wygasającego umożliwia, poprzez dobór treści kształcenia oraz form zajęć i zgodność ze standardami kształcenia uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji

absolwenta kierunku ekonomia na poziomie studiów I stopnia. Program kształcenia dla cyklu rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 również umożliwia choć nie w wystarczającym stopniu osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Treści kształcenia uwzględniają wymogi tych dyscyplin naukowych, z których wywodzą się przedmioty ujęte w programie, natomiast program kształcenia należy nasycić w większym stopniu formami zajęć odbywającymi się w środowisku pracy lub zbliżonymi do środowiska pracy. Nakład pracy studenta został właściwie wyceniony, za wyjątkiem praktyki zawodowej. Możliwa jest indywidualizacja programu studiów.

2) Zakładane efekty kształcenia,, sposoby ich weryfikacji, treści programowe oraz formy zajęć tworzą spójną całość ale wymagają większego nasycenia programu kształcenia formami zajęć i metodami dydaktycznymi właściwymi dla praktycznego profilu kształcenia.

#### **4.Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów**

1).

Na kierunku ekonomia zajęcia prowadzi 26 osób, których kwalifikacje naukowe lub doświadczenie zawodowe są zbieżne z kształceniem na kierunku ekonomia o profilu praktycznym. Wśród 26 osób doświadczenie zawodowe posiada około 10 osób. Dorobek naukowy osób prowadzących zajęcia mieści się w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w takich dyscyplinach jak : ekonomia, nauki o zarządzaniu i finanse, a więc w dyscyplinach, w których zostały określone efekty kształcenia. Dorobek zawodowy niektórych osób związany jest z piastowaniem funkcji burmistrza, prezesa przedsiębiorstwa, pracownika biur rachunkowych i innych przedsiębiorstw. Wśród kadry przeważają doktorzy a udział pracowników samodzielnych jest niewielki i ogranicza się tylko do osób wskazanych do minimum kadrowego. Osoby z wykształceniem magisterskim posiadają właściwe doświadczenie zawodowe. Struktura kwalifikacji naukowych i zawodowych kadry akademickiej prowadzącej zajęcia na kierunku ekonomia umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

**Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.**

**Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicki.**

2).

Po dokonanej analizie, akt, osób, które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „ekonomia”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w **§ 14 ust. 1** rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) – *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora oraz § 13 ust. 3 (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł*

zawodowy magistra),

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Wymagane do zaliczenia do minimum kadrowego kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy. Zdarzają się jednak przypadki braku kopii dokumentu potwierdzającego uzyskania stopnia naukowego.

Do minimum kadrowego kierunku ekonomia na studiach I stopnia zostało wskazanych przez Wydział 9 osób: 3 osoby z tytułem naukowym profesora bądź stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora.

W składzie minimum kadrowego znajdują się reprezentanci obszaru wiedzy (8 osób), który odpowiada obszarowi kształcenia kierunku *ekonomia* tj. z obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia. 1 osoba jest reprezentantem zarówno nauk technicznych, z uwagi na posiadany dyplom doktorski, jak i nauk ekonomicznych, bowiem posiada dorobek naukowy z zakresu nauk ekonomicznych. Wśród 9 osób zgłoszonych do minimum kadrowego, posiada dorobek naukowy mieszczący się w takich dyscyplinach jak ekonomia, nauki o zarządzaniu i finanse, a więc w tych dyscyplinach w których zostały określone efekty kształcenia. Specjalności naukowe tych osób dotyczą : rozwoju regionalnego, biznesu międzynarodowego, informatyki ekonomicznej, ekonomii przedsiębiorstwa, rynku pracy, zarządzania przedsiębiorstwem, rachunkowości. Jedna z osób ze stopniem naukowym doktora nauk ekonomicznych nie posiada aktualnego dorobku naukowego (z ostatnich 5 lat ), ale ma znaczące doświadczenie zawodowe na stanowisku wiceburmistrza miasta, a więc spełnia warunki określone § 12. ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5.10.2011 r., gdyż posiada doświadczenie zawodowe związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla kierunku ekonomia. Ponadto w minimum kadrowym doświadczenie zawodowe posiadają jeszcze trzy osoby, a kolejne dwie,,, prowadzą na bieżąco prace na rzecz praktyki społeczno-gospodarczej. Zespół Oceniający PKA zalicza do minimum kadrowego wszystkich nauczycieli akademickich wskazanych przez Wydział tj. 3 osoby z tytułem naukowym profesora bądź stopniem naukowym doktora habilitowanego, oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora. Warunki dotyczące wysokości pensum dydaktycznego oraz wymiaru czasu pracy odpowiednio dla samodzielnych nauczycieli akademickich – 30 godzin oraz osób ze stopniem naukowym doktora – 60 godzin, zostały spełnione. Kadra złożyła właściwe oświadczenia o przynależności do minimum kadrowego.

Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu ZPSB w Szczecinie spełnia wymogi minimum kadrowego określone przepisami prawa dla kierunku *ekonomia*, studiów I stopnia i praktycznego profilu kształcenia. Wszyscy wskazani do minimum kadrowego nauczyciele akademicy, a więc 3 samodzielnych i 6 doktorów posiadają dorobek naukowy lub zawodowy zgodny z zakładanymi efektami kształcenia.

Wydział stanowi podstawowe miejsce pracy dla 5 osób z minimum kadrowego. Warto też podkreślić, że w składzie minimum kadrowego poddawanego ocenie w roku 2006 znajdują się 3 osoby wchodzące w skład aktualnego minimum. Stan ten można ocenić jako zadowalający

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby

studentów kierunku **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z póź. zm.) wynosi 1:8,33 a więc jest bardzo korzystny dla procesu kształcenia.

Obsada zajęć na ogół, świadczy o przestrzeganiu zasad pełnej zgodności dorobku naukowego lub zawodowego, z zakresem merytorycznym przedmiotu. Pewne wątpliwości budzi obsada przedmiotu Polityka społeczna (brak publikacji w dorobku naukowym prowadzącego zajęcia, z tego zakresu). Wprawdzie w części może usprawiedliwiać to rozwiązanie doświadczenie zawodowe wykładowcy w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych ale pełnił tam funkcję kierownika działu przetwarzania danych. Uzupełnieniem tego zarzutu jest zakwestionowanie przez zespół PKA jakości pytań testowych w ramach prac etapowych z przedmiotu Polityka społeczna. Kolejna wątpliwość wiąże się z powierzeniem prowadzenia lektoratu z języka niemieckiego wykładowcy bez co najmniej, tytułu zawodowego magistra filologii germańskiej. Zastrzeżenia budzi również powierzenie wykładu specjalnościowego (Zarządzanie hotelami) osobie, która posiada doświadczenie praktyczne ale jest bez stopnia naukowego doktora. W takim przypadku zajęcia powinny mieć formułę warsztatów bądź konwersatorium a nie wykładu. Zespół oceniający PKA uważa, iż na profilu praktycznym program kształcenia bardziej można nasycić takimi formami zajęć jak warsztaty, które będą prowadzone przez doświadczonych praktyków.

Zajęcia dydaktyczne odbywały się zgodnie z planem. Poziom wizytowanych przez Zespół zajęć był odpowiedni. Dotyczy to zarówno zakresu jak i przekazywanych treści oraz sposobu prowadzenia zajęć. Nauczyciele akademicki wykorzystywali narzędzia wspomagające zajęcia (choć nie wszyscy) takie jak projektor multimedialny, komputer i inne.

#### **Załącznik nr 6 Informacja o hospитowanych zajęciach i ich ocena.**

3).

Politykę kadrową Wydziału charakteryzuje zasada dostępności wykładowców wywodzących się z Uczelni Szczecina tj. Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, Uniwersytetu Szczecińskiego i Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu, oraz kryterium udziału praktyków w procesie dydaktycznym. W składzie minimum kadrowego (9 nauczycieli akademickich) znajdują się 3 osoby, które mają rozbudowane doświadczenie praktyczne (Zastępca Dyrektora Spółki i członek Zarządu; Prezes Zarządu Wojewódzkiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Szczecinie; b. zastępca burmistrza Miasta Międzyzdroje) natomiast 2 osoby z minimum posiadają w swoim dorobku szereg przeprowadzonych prac na rzecz praktyki społeczno-gospodarczej (analizy finansowo-ekonomiczne dla potrzeb restrukturyzacji i przekształceń podmiotów gospodarczych oraz opracowania strategii firm; współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego). Ponadto wśród pozostałych, nauczycieli akademickich realizujących proces kształcenia 6 osób posiada rozbudowane doświadczenie zawodowe: zajmują stanowiska menedżerskie, prowadzą aktualnie działalność gospodarczą. W ramach obowiązującego WSZJK ZPSB przeprowadzane są hospitacje zajęć, których wyniki brane są pod uwagę m.in. do rocznej oceny wykładowców. System ankietyzacji wykładowców przez studentów funkcjonuje efektywnie i spełnia swoją rolę w procesie weryfikacji kadry dydaktycznej. Procedury i kryteria doboru oraz weryfikacji kadry są przejrzyste i dostępne jako elementy WSZJK ZPSB.

W Raporcie samooceny podano informację, że dwoje, nauczycieli akademickich Wydziału jest w trakcie realizacji studiów doktoranckich, obrony są planowane w bieżącym roku akademickim. Raport Samooceny stwierdza, że pracownicy Wydziału nie uczestniczyli w latach 2010-2012 w programach międzynarodowych oraz w wymianie z zagranicznymi ośrodkami akademickimi natomiast analiza dorobku nauczycieli akademickich pozwala stwierdzić przypadek 1, osoby, stypendystki programu Erasmus prowadzącej wykłady w uczelni niemieckiej.

Spotkanie Zespołu Oceniającego PKA z nauczycielami akademickimi odbyło się 2.12. br. w g. 13:30-14:00. Przewodnicząca po powitaniu przybyłych, nauczycieli akademickich przedstawiła zadania i cele wizytacji PKA a następnie zapytała o opinie na temat szans rozwoju i dalszych perspektyw Wydziału, o to jacy są tu studenci oraz o możliwość rozwijania i poprawy poziomu jakości kształcenia. W odpowiedzi wskazano, że studenci Wydziału pochodzą z najbliższych okolic i są to osoby, które ze względów finansowych raczej nie będą studiować w ZPSB w Szczecinie na I stopniu natomiast na pewno część z nich podejmie ten wysiłek idąc na studia II stopnia – obecnie trochę ponad połowa absolwentów kontynuuje w tej formie kształcenie. Tutejsi studenci są wymagający, jeśli chodzi o kwestie organizacyjne oraz wobec, nauczycieli akademickich. Ponadto podchodzą bardzo poważnie do studiów i posiadają duże doświadczenie praktyczne co wiąże się ze specyfiką regionu. Lokalny rynek pracy należy określić jako wysoce sprecyzowany: sezonowy rynek turystyczny również o charakterze transgranicznym (chodzi o rynek po drugiej stronie granicy w postaci obiektów z sektora gastronomii i hotelarstwa). Następne pytanie Przewodniczącej dotyczyło kwestii poziomu prac dyplomowych/ projektów końcowych oraz ich usytuowania w ramach kierunku *ekonomia* (chodziło o wątpliwości związane z jednym z projektów – bezpieczeństwo na Orleju Perci). Wykładowca, który był promotorem projektu podał okoliczności towarzyszące powstawaniu tej pracy i wyborowi tematu. Przewodnicząca, zasugerowała konieczność podniesienia poziomu tych prac wskazując zarazem na potrzebę wprowadzenia instytucji recenzenta – do tej pory projektom końcowym towarzyszy wyłącznie recenzja/ opinia promotora. Wskazała również na zbyt niską liczbę publikacji w Bibliografiach prac dyplomowych (w trakcie spotkania podkreślano pozytywną rolę Biblioteki cyfrowej) ale doceniła zasadę przeprowadzenia prezentacji multimedialnej dotyczącej projektu przez studentów w trakcie obrony. Przewodnicząca zwróciła również uwagę na to, iż w związku z praktycznym profilem kształcenia trzeba zwiększyć liczbę tygodni obowiązkowych praktyk.

4).

W ramach poprzedniej oceny zakwestionowano skład minimum kadrowego, wskazano na braki w dokumentacji oraz na przypadki prowadzenia wykładów i przeprowadzania egzaminów przez osoby bez stopnia naukowego doktora. Uczelnia poczyniła znaczący wysiłek i ustabilizowała skład minimum kadrowego. Również obsada zajęć aczkolwiek nie jest wolna od uchybień, ale nastąpiła znacząca poprawa w stosunku do poprzedniej wizytacji.

#### **Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni**

##### **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1) Struktura kwalifikacji naukowych i zawodowych 26 osób prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia* o profilu praktycznym (którzy reprezentują na ogół dziedzinę nauk ekonomicznych), ich liczba oraz doświadczenie zawodowe (posiada je 5 osób z minimum kadrowego oraz 6 osób spoza minimum) umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

2) Wydział spełnia wymagania minimum kadrowego określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5.10. 2011 roku § 12. Ust. 1 i 2. Do minimum kadrowego kierunku ekonomia Zespół Oceniający zalicza 3 osoby z tytułem naukowym profesora bądź stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 6 osób ze stopniem naukowym doktora. Wśród osób stanowiących minimum kadrowe 8 nauczycieli akademickich posiada dorobek naukowy z dziedziny nauk ekonomicznych z zakresu dyscyplin ekonomia lub nauki o zarządzaniu, a 5 osób –ma znaczące doświadczenie zawodowe. Stabilność minimum kadrowego nie budzi zastrzeżeń.

3) Polityka kadrowa jest spójna z założeniami kierunku *ekonomia* o praktycznym profilu kształcenia.

### **5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych**

Siedziba Wydziału Zamiejscowego w Świnoujściu mieści się w budynku I Liceum Społecznego LOGOS w Świnoujściu, z którym Uczelnia ma podpisaną umowę na wynajem pomieszczeń. W roku akademickim 2012/2013 Wydział dysponuje: 1 aulą (70 miejsc) 8 salami wykładowymi (od 20 do 40 miejsc), 3 salami wykładowymi (od 10 do 12 miejsc), 1 pracownia komputerową (18 stanowisk) z dostępem do Internetu, 1 biblioteką oraz pomieszczeniami dla dziekanatu (program e-diekanat do obsługi studenta przez internet), dziekana i wykładowców. Wyposażenie sal w sprzęt mobilny: 7 projektorów multimedialnych, 3 rzutniki, 34 laptopy, 6 odtwarzaczy CD, 1 sprzęt nagłaśniający.

Infrastruktura dydaktyczna jest na poziomie dostatecznym (brak udogodnień dla niepełnosprawnych, brak klubu/ stołówki (automat z napojami), pomieszczenia dla studentów do pracy między zajęciami, toalety są skromnie wyposażone.

Księgozbiór biblioteczny Wydziału obejmuje ponad 3 400 podręczników związanych z kierunkiem. Funkcjonuje internetowy system pożyczania i rezerwowania książek. W skromnym, ale estetycznym pomieszczeniu Biblioteki znajdują się dwa stanowiska z dostępem do Internetu. Studenci mogą również korzystać z zasobów Biblioteki Głównej ZPSB w Szczecinie, w tym ze zbiorów Biblioteki Cyfrowej (do dyspozycji studentów jest około 3 155 zeskanowanych pozycji, w tym przed wszystkim pozycji obowiązkowych do wszystkich przedmiotów – rozmowy ze studentami Wydziału potwierdzają, że studenci wiedzą, w jaki sposób z pozycji tych korzystać a ponadto w opracowano zestaw pozycji, które się znajdują w Bibliotece Cyfrowej). Studenci mają również dostęp do baz danych typu: EBSCO, EMIS, IbUK.pl Springer Link, Elsevier, Scopus, Wiley & Blackwell. Ponadto studenci mają za darmo do dyspozycji wersje elektroniczne około 18 tys. podręczników z ponad 20 przedmiotów oraz mogą dokonywać zakupu książek na CD. Biblioteka Wydziału jest czynna w piątki w g. 16:00-19:00 oraz w soboty w g. 16:00-19:00 (w niedziele jest nieczynna). Istnieje również możliwość korzystania z zasobów Miejskiej Biblioteki Publicznej w Świnoujściu oraz z księgozbioru Filii Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej w Świnoujściu (poprzedzenia o współpracy podpisano w 2004 roku).

Wydział nie dysponuje własną bazą dydaktyczną, jednak pomieszczenia, które użytkowane są przez studentów do celów edukacyjnych, pozwalają im na osiąganie zakładanych efektów kształcenia. Sale dydaktyczne nie są wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny jednak w opinii studentów nie jest to przeszkodą w zdobywaniu wiedzy i umiejętności.

Uczelnia dysponuje biblioteką cyfrową, w której udostępnione są wszystkie najważniejsze pozycje wymagane przez prowadzących przedmioty, ta forma udostępniania pozycji bibliotecznych jest popularna wśród studentów w Świnoujściu. Baza dydaktyczna w chwili obecnej nie jest przystosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami ruchowymi.

Podmioty gospodarcze i instytucje wymienione jako te, z którymi Wydział współpracuje i w których odbywają się praktyki zawodowe nie budzą zastrzeżeń.

Z uwagi na prowadzenie na kierunku ekonomia studiów niestacjonarnych studenci Wydziału Przedsiębiorczości w Świnoujściu odbywali na ogół praktyki w przedsiębiorstwach, w których pracowali. Były to : Biuro Rachunkowe DEBET, ENEA, Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie, Spółdzielnia Mieszkaniowa Słowianin w Świnoujściu, Urzędzie Skarbowym, Gospodarstwie Agroturystycznym Rancho-Palomino, SKOK Stefczyka, Polska Żegluga Bałtycka, Zespół Zarządców Nieruchomości WAM.

W Raporcie samooceny (s. 61) stwierdza się, że planowany jest „dalszy rozwój własnej bazy dydaktycznej” jednakże z rozmów z Dziekan Wydziału wynika, że obecnie plany te nie mają konkretnej postaci a inwestowanie w infrastrukturę, wynajmowanych pomieszczeń budynku nie jest przewidywane przez ZPSB z uwagi na zmniejszającą się liczbę studentów.

Infrastruktura dydaktyczna nie jest w żadnym stopniu przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych: brak pojazdów, wind czy schodolazów, toalet.,

,

W ramach poprzedniej oceny stwierdzono, że baza dydaktyczna nie jest przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Dziekan wyjaśniła, że nie są przewidziane prace adaptacyjne w budynku, w którym prowadzone są zajęcia, bowiem nie stanowi własności Uczelni.

### **Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego znacząco**

#### **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

Infrastruktura dydaktyczna jest wystarczająca do prowadzenia działalności dydaktycznej dla niezbyt licznej grupy studentów niestacjonarnych, ale bardzo skromna (brak stołówki/ klubu i pomieszczeń dla studentów, w których mogli by odpocząć bądź pracować) oraz całkowicie nieprzystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Obecnie nie są planowane nakłady na rozwój infrastruktury. Biblioteka Wydziału wspomagana przez Bibliotekę Cyfrową ZPSB funkcjonuje właściwie. Baza dydaktyczna Wydziału zapewnia możliwość realizowania zakładanych celów kształcenia.

### **6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów**

Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu jest jednostką typowo dydaktyczną i w ramach swojej działalności statutowej nie prowadzi badań naukowych. Wskazano na udział dwóch osób z minimum kadrowego, które uczestniczą w badaniach ZPSB.

W jednostce prowadzone jest kształcenie tylko na studiach niestacjonarnych pierwszego stopnia, w związku z czym możliwości rozwoju, a także zainteresowanie studentów studenckim ruchem naukowym, są bardzo małe.

Istotne znaczenie dla procesu dydaktycznego, a w szczególności na profilu praktycznym, ma z pewnością rozwinięta współpraca Wydziału z Powiatowym Urzędem Pracy oraz jednostkami samorządu lokalnego. Wydział zaprasza do współpracy w prowadzeniu zajęć praktyków z otoczenia biznesowego oraz poprzez Studia Podyplomowe i liczne szkolenia umacnia pozycję Wydziału w środowisku lokalnym.

### **Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego bez oceny**

#### **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

**W przypadku studiów pierwszego stopnia prowadzenie badań naukowych związanych z obszarem kształcenia, do którego został przyporządkowany prowadzony kierunek studiów nie jest obowiązkowe.**

## **7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię**

1).

**Wymagania wstępne** dla kandydatów na studia w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu są określone w Uchwale Senatu ZPSB w sprawie warunków i trybu przyjęć na studia oraz form studiów na poszczególnych kierunkach. Podstawę przyjęcia na studia pierwszego stopnia na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu stanowią wyniki egzaminu maturalnego. O przyjęcie na studia może ubiegać się osoba, która posiada świadectwo dojrzałości. Wydział prowadzi rekrutację w systemie on-line, kandydaci zobowiązani są do złożenia kwestionariusza osobowego sporządzonego według ustalonych wzorów (do pobrania w dziekanacie lub stronie www) oraz następujących dokumentów: oryginału świadectwa dojrzałości, 3 fotografii (w tym 1 na płycie CD), kserokopii dowodu osobistego, dowodu wpłaty wpisowego. Dokumenty rekrutacyjne są składane w dziekanacie Wydziału Przedsiębiorczości w Świnoujściu w terminach od 15 maja do 30 września. Przedstawione zasady rekrutacji nie odbiegają od obowiązujących standardów, a więc uwzględniają zasadę równych szans

2).

System oceny osiągnięć studenta jest nastawiony na potrzebę uczenia się. Natomiast kwestia standaryzacji wymagań powinna zostać dopracowana. Wskazują na to wyniki analizy prac przejściowych, które nie zawsze zawierały wystandaryzowaną punktację czy też wymogi, których spełnienie pozwala na osiągnięcie na konkretnej ocenie, tj. dostatecznej, dobrej czy bardzo dobrej.

Standardowe warunki zaliczenia przedmiotu określa Regulamin Studiów. Szczegółowy program nauczania oraz zasady zaliczenia przedmiotu uwzględniające osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia są przedstawiane studentom przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach, studenci podczas spotkania potwierdzili, iż zasady te są przestrzegane przez prowadzących, a ewentualne zmiany. System oceny osiągnięć jest w opinii studentów zorientowany na proces uczenia się ze względu na bieżące weryfikowanie postępów w nauce, w opinii studentów kształcenie na kierunku ma wymiar mocno

praktyczny, co uważają za pożyteczne ze względu na wymagania rynku pracy. Studenci znają swoje prawa dotyczące możliwości podchodzenia do egzaminów poprawkowych, a także do egzaminów komisyjnych. Mają dostęp do prac zaliczeniowych i mogą uzyskać informacje na temat popełnianych błędów. Brakuje właściwych działań, które zwiększałyby poziom wiedzy na temat systemu ECTS.

3).

Mimo działań promocyjnych studenci Wydziału nie korzystali dotąd z programu międzynarodowej i krajowej wymiany. Powodem głównym jest wykonywanie pracy zawodowej. Uczelnia stwarza możliwość wyjazdu studentów na jeden lub więcej semestrów do uczelni zagranicznych w ramach programu Erasmus. Jednak zainteresowanie studentów mobilnością w ramach studiów jest bardzo małe na 10 podpisanych umów z Uczelniami zagranicznymi kierunku ekonomia z wydziału w Świnoujściu nie wyjechał ani jeden student.. Jako główne powody tak małego zainteresowania studenci wskazali aktywność zawodową, zaangażowanie rodzinne, a także, choć najrzadziej, słabą znajomość języków obcych. Dodatkowo studenci Wydziału w Świnoujściu mają utrudniony dostęp do jednostki Uczelni, zajmującej się m.in. mobilnością studentów, gdyż znajduje się ona w Szczecinie. Większość obecnych na spotkaniu studentów była zdania, iż program i poziom nauczania języka obcego umożliwia osiągnięcie zakładanych celów kształcenia. Jednak studenci zwrócili uwagę na fakt, że są oni zobowiązani do przystąpienia do egzaminu TELC, co niestety związane jest z dodatkowymi kosztami. Nakaz taki potwierdziły Władze Wydziału, wynika on z Zarządzenia Rektora ZPSB nr 7/2010.

Wydział w Świnoujściu nie prowadzi zinstytucjonalizowanej współpracy międzynarodowej. Natomiast jedna z osób należących do minimum kadrowego współpracuje od 2008 roku z Hochschule für Technik und Wirtschaft w Berlinie (jako częsta stypendystka Erasmusa prowadzi wykłady).

4).

Funkcjonujący system opieki naukowej i dydaktycznej można ocenić jako zadowalający biorąc pod uwagę zinstytucjonalizowane formy tej opieki (indywidualne konta w systemie e-dziekanat, dostęp do sylabusów i kart przedmiotów, konsultacje z wykładowcami, proces ankietyzacji wykładowców, dostęp do Biblioteki Cyfrowej itd.), opinie studentów uzyskane podczas wizytacji oraz poziom zaangażowania w kierowanie jednostką, który cechuje Dziekan Wydziału.,

Konstrukcja programów sylabusów, kart przedmiotu oraz ich przydatność w procesie uczenia się nie budzą zastrzeżeń. Informacje zawarte w programach studiów – sylabusach są kompletne i przydatne w procesie kształcenia. Zawarte w nich informacje dotyczące zarówno literatury podstawowej, jak i uzupełniającej.. Zawarte są w nich również jasno określone efekty kształcenia w postaci zapisanych umiejętności i kompetencji stanowiące istotny przewodnik w procesie studiowania.. Na pierwszych zajęciach studenci otrzymują informacje na temat wymagań, a także zakres obowiązującego materiału, wymagania te są konsekwentnie przez prowadzących zajęcia realizowane. Nakładem Wydawnictwa Naukowego ZPSB w latach 2007-2011 wydano 18 monografii naukowych stanowiących bazę procesu kształcenia. Natomiast w latach 2010-2012 wydano w formie papierowej 38 skryptów (materiałów dydaktycznych) autorstwa nauczycieli akademickich oraz współpracowników Uczelni. Zeszyty Naukowe ZPSB Firma i Rynek (bardzo efektowna szata

graficzna) [www.fir.pl](http://www.fir.pl) ukazują się dwa razy do roku i zawierają prace naukowe z obszaru ekonomii i zarządzania. Wskazane pozycje są niewątpliwie w wysokim stopniu przydatne do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu, w którym przewidziane są wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z art. 174 ust. 2 Ustawy, podziału dotacji ze środków funduszu pomocy materialnej dokonuje Rektor w porozumieniu z przedstawicielami samorządu uwzględniając proporcje między stypendiami socjalnymi a stypendiami rektora dla najlepszych studentów w sposób zgodny z art. 174 ust. 4 Ustawy.

W Uczelni i na Wydziale działa Samorząd Studentów. Samorząd współpracuje z władzami Wydziału, jego najważniejszym zadaniem jest rozdział pomocy materialnej, a także stały kontakt z prowadzącymi zajęcia. Członkowie Samorządu nie zgłaszali zapotrzebowania na dodatkowe wsparcie materialne bądź organizacyjne ze strony Wydziału.

W Uczelni funkcjonuje Regulamin Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) i Indywidualnego Trybu Studiów (ITS), jednak studenci bardzo rzadko korzystają z tych form opieki dydaktycznej i naukowej. Małe zainteresowanie wynika z braku wiedzy na temat zasad i korzyści tych rozwiązań.

W Uczelni funkcjonują nagrody za najlepszą pracę licencjacką, zdaniem studentów formuła tych nagród jest atrakcyjna, dodatkowo dzięki tej nagrodzie bądź wyróżnieniu absolwent może bezpłatnie, bądź z dużą zniżką podjąć studia podyplomowe na Uczelni. Nagrodę za najlepszą pracę licencjacką, czy też, projekt końcowy otrzymywali w poprzednich latach również studenci Wydziału w Świnoujściu. Studenci negatywnie oceniają zmiany w systemie pomocy materialnej, które pozwalają na przyznanie stypendium Rektora za wyniki w nauce maksymalnie 10% studentów na danym kierunku studiów.

W Uczelni działa Akademickie Biuro Karier z Inkubatorem Przedsiębiorczości. Jego celem jest udzielanie pomocy w zakresie wchodzenia na rynek pracy oraz aktywnego i świadomego poruszania się po nim. Komórka organizacyjna prowadzi działalność w szczególności poprzez prowadzenie doradztwa zawodowego, dostarczania informacji o rynku pracy oraz potencjalnych pracodawcach, dostarczania informacji o warsztatach, kursach, szkoleniach, stażach i praktykach zawodowych. Jednak dostęp do oferowanych przez Uczelnię jednostki działania wspierające studentów i absolwentów jest ograniczony dla studentów Wydziału w Świnoujściu

Studenci w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym wielokrotnie zwracali uwagę na bardzo dobre relacje z Uczelnią i kadrą dydaktyczną. Ich zdaniem są to osoby wykwalifikowane, dobrze przygotowane merytorycznie i przyjazne studentom. Prowadzący zajęcia, aby ułatwić kontakt ze sobą podają do ogólnej informacji swoje adresy e-mail oraz numery telefonów. Zapytani o liczbę osób w grupach odpowiedzieli, że jest wystarczająca do prawidłowego prowadzenia zajęć. Każda z nich ma wyznaczone godziny konsultacji. Studenci podczas spotkania zwrócili uwagę na problem kumulacji egzaminów i zaliczeń podczas sesji, gdyż zdarzało się, że jednego dnia zjazdu mieli do odbycia nawet kilka egzaminów jeden po drugim, co ich zdaniem znacząco utrudnia organizację nauki w domu, a także wpływa na osiągnięte wyniki podczas egzaminów i zaliczeń.

Studenci pozytywnie postrzegają sprawowaną nad nimi opiekę. Poziom zadowolenia studentów należy uznać za wysoki. Studenci zadowoleni są z funkcjonowania systemu e-dziekanat, w ich ocenie znacząco ułatwił im dostęp do informacji związanych ze studiowaniem, a także chwałą przepływ informacji pomiędzy dziekanatem a studentami.

Mocną stroną procesu kształcenia zdaniem studentów jest praktyczność przekazywanej im wiedzy, jest to ich zdaniem związane z doбором kadry dydaktycznej, która niejednokrotnie związana jest z lokalnym środowiskiem gospodarczym. Studenci podczas

spotkania negatywnie ocenili obowiązek przystąpienie do zewnętrznego egzaminu z języka (dodatkowo płatnego), co w ich ocenie nie powinno mieć miejsca, powinien być to wybór fakultatywny.

W przypadku pojawiających się problemów studenci znają swoje prawa, a także instytucje Wydziału, jakie odpowiadają za organizację kształcenia. Wiele spraw rozstrzyganych jest indywidualnie, studenci wskazywali, iż w takich przypadkach rozstrzygnięcia miały charakter korzystny dla studenta.

5).

W ramach poprzedniej oceny nie formułowano zastrzeżeń odnośnie do opisanych wyżej zagadnień.

#### **Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego znacząco (Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych)**

- 1) Zasady rekrutacji na Wydział Przedsiębiorczości w Świnoujściu nie odbiegają od obowiązujących standardów i uwzględniają zasadę równych szans.
- 2) System oceny studentów opiera się na egzaminach i zaliczeniach. Regulamin studiów zawiera ogólne zasady oceny studentów. Standaryzacja wymogów dotyczących poszczególnych przedmiotów wymaga dopracowania.
- 3) W związku z prowadzeniem kształcenia wyłącznie na studiach niestacjonarnych aktywność naukowa oraz mobilność studentów w ramach międzynarodowej i krajowej wymiany nie występuje. Pomimo stworzonych warunków do wyjazdów zagranicznych w ramach programu studiów, studenci nie są zainteresowani oferowanymi w tym zakresie możliwościami. Powodem jest zaangażowanie studentów w pracę zawodową.
- 4) System opieki, dydaktycznej można określić jako zadowalający. Kompletność informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach i kartach przedmiotów) oraz ich przydatność studentom w procesie uczenia się nie budzi zastrzeżeń. Poziom merytoryczny i dostępność zalecanych materiałów dydaktycznych zasługuje na ocenę pozytywną. System pomocy, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi, społecznemu, i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia. Brak kół naukowych ogranicza możliwości rozwijania zainteresowań naukowych studentów.

#### **8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia**

Na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu funkcjonuje wdrożony uchwałą nr 2/2012 Senatu z dnia 29 czerwca 2012 r. – Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, który jest integralną częścią Systemu Zarządzania Jakością ZPSB. System był wdrażany etapami od 2008 roku wraz z uzyskaniem w roku 2009 certyfikatu systemu zarządzania jakością a ISO 9001.

Głównym celem WSZJK jest systematyczny monitoring efektów kształcenia i ich realizacja w celu doskonalenia programów i jakości kształcenia oraz zapewnienia wypełniania przez Uczelnię wszystkich wymagań formalnych. Podstawowym zadaniem Wewnętrznego

Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jest systematyczne badanie, analiza, ocena i monitorowanie zmian jakości kształcenia w Uczelni oraz przedkładanie rezultatów tych czynności władzom uczelni i społeczności akademickiej do praktycznego wykorzystania w procesie doskonalenia oferty programowej i jakości kształcenia. Dla realizacji zadań stojących przed WSZJ w ZPSB powołany został zarządzeniem Rektora Nr 11/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r. pełnomocnik ds. Jakości ZPSB, którego zadaniem jest ustalanie sposobów i harmonogramów realizacji zadań WSZJK, zatwierdzenie wzorów ankiet przeznaczonych do badań studentów, absolwentów oraz nauczycieli akademickich, a następnie analiza wyników tych ankiet, nadzór nad oceną własną Wydziału, która jest rozumiana jako ewaluacja jakości kształcenia prowadzonego przez Wydział, oraz analiza informacji uzyskiwanych tą drogą, sporządzenie rocznego sprawozdania na koniec roku akademickiego oraz stan jakości kształcenia i jego rozpowszechnianie oraz przedkładanie Rektorowi wniosków płynących ze sprawozdań oraz propozycji działań w zakresie poprawy jakości kształcenia.

Wyżej wymienionym rozporządzeniem Rektora, powołane zostały także Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia które funkcjonują w podstawowych jednostkach organizacyjnych. Zespoły te podejmują działania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia i ściśle współpracują z Pełnomocnikiem ds. Jakości. Do podstawowych zadań Wydziałowego Zespołu który funkcjonuje na Wydziale Ekonomii należy sporządzanie sprawozdania z oceny własnej jednostki organizacyjnej oraz opracowywanie i przedstawianie Radzie propozycji działań na rzecz doskonalenia jakości.

1).

Na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu ZPSB obowiązuje szereg uchwał i zarządzeń organów Uczelni, które dotyczą sposobu zarządzania jakością procesu dydaktycznego. Funkcjonujący Wewnętrzny System Zarządzania Jakością, obejmuje obszar warunków prowadzenia studiów i zarządzania procesem dydaktycznym oraz obszar prowadzenia działalności naukowej. Szczegółowe przedstawienie zadań w obu obszarach zawarto w Raporcie samooceny (s. 54-61). Wprowadzone zasady działania potencjalnie zapewniają systematyczność i kompleksowość prowadzonych ocen i analiz jakości kształcenia i w tym sensie zasługują na ocenę pozytywną a o strukturze zarządzania procesem dydaktycznym można orzec, że jest przejrzysta. Prowadzone są przeglądy programów kształcenia, aktualizowane są sylabusy. Dziekan dokonuje analizy ocen każdej sesji egzaminacyjnej co zostało pokazane podczas wizytacji. Prowadzone są rozmowy z poszczególnymi nauczycielami akademickimi dotyczącymi opinii studentów i osiąganych wyników. Warto podkreślić, że w Uczelni powołano szereg instytucji mających zapobiegać zjawiskom patologicznym w obszarze kształcenia: Kodeks Etyki Studenta ZPSB, Procedurę antyplagiatową wraz z weryfikacją prac dyplomowych w systemie Plagiat.pl, Uchwałę Senatu ZPSB nr 13/2012 w sprawie wdrożenia Regulaminu zarządzania prawami własności intelektualnej; nabywania, korzystania i ochrony oraz zasad komercjalizacji badań naukowych i prac rozwojowych w ZPSB, Komisję Dyscyplinarną ZPSB. Zasady te oraz powołane instytucje obowiązują również na Wydziale Przedsiębiorczości w Świnoujściu.

System zapewnienia jakości w zakresie analizy efektów kształcenia na poziomie udziału interesariuszy wewnętrznych tj. studentów należy ocenić jako w zasadzie wystarczający. Przeprowadzana jest ankietyzacja warunków kształcenia i oceny kadry akademickiej przez studentów. Proces ten był dotychczas (od początku istnienia Wydziału) realizowany metodą tradycyjną (papierową) i dokonywany na koniec każdego semestru. Na uwagę zasługuje to, że dokonywana była procedura zbiorczego opracowywania uzyskanych wyników - przedstawiona dokumentacja z roku 2011/2012 zaświadcza, że oceny każdego z przedmiotów były starannie opracowywane i podsumowywane. Z informacji uzyskanych od Pani Dziekan

wynika, że były również przeprowadzane rozmowy z poszczególnymi wykładowcami. Począwszy od roku akademickiego 2012/2013 (zgodnie z ustaleniami przyjętymi w ZPSB) do oceny wykładowców przez studentów zostanie wykorzystana ankietyzacja za pośrednictwem systemu e-dziekanat (ankieta internetowa). Będą również tworzone raporty zbiorcze z badań. Wdrożenie systemu jest widoczne również poprzez realizację hospitacji. Przeprowadza się hospitacje zgodnie z „Procedurą przeprowadzania hospitacji w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu”. Ocenie tego typu podlegają „zajęcia prowadzone przez wykładowców nie posiadających stopnia naukowego lub tytułu naukowego. Przedstawiono Zespołowi Oceniającemu PKA plan i wyniki hospitacji na rok 2011/2012 – wizytowano zajęcia 12 osób, co potwierdza dostępna dokumentacja. Natomiast w roku 2012/2013 ocenie tej będzie podlegać 5 osób. Jeśli chodzi o badanie losów/ karier absolwenta, to działania takie prowadzone są od dawna natomiast moduł w systemie ProAkademia – Program Biuro Karier do celów tego badania jest w trakcie implementacji. Podczas wizytacji uzyskano informacje, że niezależnie od inicjatyw prowadzonych w Zachodniopomorskiej Szkole Biznesu w Szczecinie, na Wydziale w Świnoujściu monitoring karier zawodowych absolwentów był prowadzony. Przedłożona dokumentacja zaświadcza, że w kolejnych latach uzyskiwano informacje od opuszczających Uczelnię absolwentów (liczba absolwentów poszczególnych roczników w okresie ostatnich siedmiu lat, z którymi jest utrzymywany kontakt – 21, 15, 16, 9, 9, 2, 16) i których dane są następujące: imię i nazwisko, nr albumu, adres zamieszkania, data ukończenia studiów, miejsce pracy, informacje dotyczące kontynuacji procesu kształcenia. Od 2011 roku dane te porządkuje się według ukończonych specjalności. Zespół PKA wysoko ocenia tę indywidualną inicjatywę Wydziału. Planowane są również spotkania/ odwiedziny absolwentów w zakładach i instytucjach, w których aktualnie pracują.

W świetle przedstawionej dokumentacji, rozmów z Panią Dziekan oraz spotkania z kadrą akademicką i studentami można uznać, że wewnętrzny system zapewniania jakości realizuje swoje podstawowe cele. Wszystkie działania a więc analiza ankiet opinii studentów, hospitacji, uwag zgłaszanych przez kadrę oraz przedstawicieli pracodawców doprowadziły do zmiany profilu kształcenia z profilu ogólnoakademickiego na profil praktyczny. Doprowadzono do zmian w zakresie profilu programowego jednej ze specjalności kształcenia, zmniejszono liczebność grup dla projektów końcowych.

Dotychczasowe działania mające na celu zapewnianie jakości kształcenia mają być doskonałe. Obecnie Uczelnia macierzysta modyfikuje system, który ma zostać wprowadzony również w Wydziale w Świnoujściu/ W systemie uwzględniono udział interesariuszy wewnętrznych jak również zewnętrznych. Studenci od tego roku akademickiego po każdym zakończonym cyklu będą wypełniali anonimowe ankiety w systemie e-dziekanat, dotychczas opinie studentów nie były w sposób systemowy brane pod uwagę przy tworzeniu planów i programów studiów. Studenci podczas spotkania wskazywali na zainteresowanie wynikami ankiet, jednak dotychczas takie wyniki (nawet w formie ogólnej) nie były im prezentowane. Brakuje działalności propagującej uczestnictwo i zaangażowanie studentów w działania mające podnosić jakość kształcenia.

Efekty kształcenia dla kierunku „ekonomia” z podziałem na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne dostępne są na stronie internetowej Wydziału Przedsiębiorczości w Świnoujściu. Na stronie tej dostępne są również inne istotne dla procesu kształcenia materiały i dokumenty. System należy rozszerzać o informacje dotyczące współpracy z pracodawcami, sprawozdania z oceny jakości kształcenia.

2).

Jeśli chodzi o wpływ interesariuszy zewnętrznych na proces monitorowania i doskonalenia programu kształcenia, to zarówno z Raportu samooceny jak i rozmów z Dziekan Wydziału wynika, że największa rola przypada lokalnym pracodawcom, u których realizowane są praktyki zawodowe). Wydział korzysta z opinii i wniosków płynących ze strony takich instytucji jak : Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Skarbowy w Świnoujściu, Urząd Miasta, Bank PKO SA, Bank Gospodarki Żywnościowej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Uzdrowisko S.A. Świnoujście, Interferie Medical SPA S.A., Centrum Rehabilitacji Rolników KRUS w Świnoujściu - jednakże brak stosownej dokumentacji potwierdzającej ową współpracę. Współpracę tę określa się jako udział studentów w sympozjach, konferencjach, targach pracy ( co częściowo zostało przez studentów potwierdzone podczas wizytacji) oraz konkretne inicjatywy typu: zorganizowanie w roku 2011 wspólnie z PUP-em Targów Edukacyjnych oraz przeprowadzenie wspólnie z tą instytucją w latach 2007-2011 kursów (27) i szkoleń, w ramach których zostało przeszkolonych 197 bezrobotnych czy też przeszkolenie w zakresie różnych zagadnień (BHP, organizator obsługi turystycznej, ABC Biznesu) łącznie 921 osób z różnych instytucji. Interesariusze zewnętrzni Wydziału to również szkoły ponadgimnazjalne, dla których uczniów Wydział we współpracy z placówkami oświatowymi w Świnoujściu i Międzyzdrojach przeprowadził wykłady o tematyce ekonomicznej.

Należy stwierdzić, że udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia realizuje się również przez prowadzenie zajęć przez wybitnych praktyków lokalnego biznesu, a także pośrednio poprzez realizację wspólnych inicjatyw dydaktycznych jak studia podyplomowe i szkolenia. Udział interesariuszy wewnętrznych - studentów w procesie zapewnienia jakości kształcenia należy ocenić jako niezbyt aktywny ale nie można pominąć wpływu opracowywanych zbiorczo wyników ankietyzacji studentów na działania Dziekan Wydziału wobec poszczególnych wykładowców. Udział studentów w ciałach kolegialnych jest raczej pasywny z uwagi na zaangażowanie zawodowe.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji). Ekspert 1/2,

| Zakładane efekty kształcenia | Program i plan studiów | Kadra | Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka | Działalność naukowa | Działalność między-narodowa | Organizacja kształcenia |
|------------------------------|------------------------|-------|----------------------------------------|---------------------|-----------------------------|-------------------------|
| Wiedza                       | +                      | +     | +                                      |                     | -                           | +                       |
| umiejętność i                | +/-                    | +     | +                                      |                     | -                           | +/-                     |
| kompetencje społeczne        | +/-                    | +     | +                                      |                     | -                           | +                       |

+ - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

+/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

- - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

### **Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego w pełni Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1) Wydział posiada przejrzystą strukturę zarządzania jakością na kierunku ekonomia uwzględniającą: wydziałowy zespół ds. jakości kształcenia, pełnomocnika ds. jakości kształcenia oraz dziekana nadzorującego pracę w zakresie jakości kształcenia. Działania prowadzone na rzecz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, zawierają podstawowe

elementy jak : proces ankietyzacji, hospitacje, przeglądy programowe z udziałem przedstawicieli rynku pracy.. Wszystkie działania a więc analiza ankiet opinii studentów, hospitacji, uwag zgłaszanych przez kadrę oraz przedstawicieli pracodawców doprowadziły do zmiany profilu kształcenia z profilu ogólnoakademickiego na profil praktyczny a więc dostosowany do oczekiwań rynku pracy.

2) Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia realizuje się poprzez współpracę w zakresie prowadzenia zajęć przez praktyków biznesu lokalnego i organizacji szkoleń oraz studiów podyplomowych. W procesie zapewnienia jakości kształcenia bierze udział kadra akademicka zaś udział studentów ogranicza się do procesu ankietyzacji. Samorząd Studencki powinien być włączany w prace tworzenia systemu, a także mieć wpływ na jego późniejsze funkcjonowanie. Szczególnie ważna jest szeroka aktywizacja studentów, podnoszenie ich świadomości dotyczącej wymagań w zakresie kształtowania dobrej jakości kształcenia.

## 9. Podsumowanie - cały zespół

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

| Kryterium                                                | Stopień spełnienia kryterium |         |          |           |                 |
|----------------------------------------------------------|------------------------------|---------|----------|-----------|-----------------|
|                                                          | wyróżniająco                 | w pełni | znaczaco | częściowo | niedostatecznie |
| 1. koncepcja rozwoju kierunku                            |                              |         | X        |           |                 |
| 2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji |                              | X       |          |           |                 |
| 3. program studiów                                       |                              | X       |          |           |                 |
| 4. zasoby kadrowe                                        |                              | X       |          |           |                 |
| 5. infrastruktura dydaktyczna                            |                              |         | X        |           |                 |
| 6. prowadzenie badań naukowych                           | Nie dotyczy                  |         |          |           |                 |
| 7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się      |                              |         | X        |           |                 |
| 8. wewnętrzny system zapewnienia jakości                 |                              | X       |          |           |                 |

Rozwój kierunku ekonomia wymaga pełniejszego dostosowania form zajęć i metod dydaktycznych do osiągania efektów kształcenia określonych dla profilu praktycznego a w szczególności wprowadzenia form zajęć realizowanych w środowisku pracy lub w

warunkach zbliżonych do środowiska pracy w tym zajęć warsztatowych. Należy określić efekty kształcenia dla praktyk zawodowych. Należy opracować standardy dla prac licencjackich i wzmocnić nadzór nad procesem dyplomowania. Należy rozwijać współpracę z interesariuszami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi i wykorzystywać ich opinie w celu doskonalenia programu kształcenia i jakości kształcenia.

Władze Uczelni oraz Wydziału w odpowiedzi na raport powizytacyjny Zespołu oceniającego odniosły się z niezwykle starannie i szczegółowo do wszystkich uwag i zaleceń. Przedstawiono stosowną dokumentację w postaci uchwał Rady Wydziału, zarządzeń Rektora. Nadano właściwą rangę, z uwagi na praktyczny profil kształcenia, praktyce zawodowej między innymi poprzez wymiar praktyki jak i punkty ECTS. Podjęto działania w celu opracowania efektów kształcenia dla praktyk zawodowych. Przedstawiono zakres działań w celu nasycenia programu kształcenia zajęciami praktycznymi w tym odbywającymi się w środowisku pracy. Dokonano stosownej modyfikacji procesu dyplomowania wprowadzając: standardy formalne i metodyczne prac dyplomowych- projektów końcowych, obowiązek recenzowania, zasady egzaminu dyplomowego. Zobowiązano kadrę akademicką do opracowania sylabusów dla seminarium dyplomowego. Przeprowadzono rozmowy z kadrą dotyczące doskonalenia jakości prac dyplomowych, powołano zespół recenzentów prac dyplomowych. Podjęto działania zapewniające, zgodnie z zaleceniami zespołu oceniającego, weryfikację efektów kształcenia przedmiotu polityka społeczna. Podjęto działania w celu rozszerzenia współpracy z przedstawicielami lokalnego rynku pracy. Opracowano strategię Wydziału. Podjęto działania zapewniające bardziej aktywne włączenie studentów do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia i podniesienia skuteczności systemu informacyjnego dla studentów. Zespół oceniający uważa, iż można dokonać zmiany w ocenie kryterium 1 - go *koncepcja rozwoju kierunku* ze znaczącej na ocenę w pełni ( tabela 3 ).

Tabela nr 3

| Kryterium                    | Stopień spełnienia kryterium |         |          |           |                 |
|------------------------------|------------------------------|---------|----------|-----------|-----------------|
|                              | Wyróżniająco                 | w pełni | znaczaco | częściowo | niedostatecznie |
| 1.Koncepcja rozwoju kierunku |                              | x       |          |           |                 |